

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра публічного управління та адміністрування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ післядипломної освіти

_____ М.М. Кулаєць

“ _____ ” _____ 20__ р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри публічного управління
та адміністрування

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ Я.Ф. Жовнірчик

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Н.074.3 Стратегічне управління

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань _____ 07 «Управління та адміністрування» _____

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____ 074 «Публічне управління та адміністрування» _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

ННІ _____ післядипломної освіти _____

Розробники кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного
управління та адміністрування Грищенко Ірина Миколаївна _____

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ - 2016

1. Опис навчальної дисципліни

Стратегічне управління

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітньо-кваліфікаційний рівень	магістр	
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»	
Спеціальність	074 «Публічне управління та адміністрування»	
Спеціалізація		
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)		
Форма контролю	<i>Іспитіспит</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	<i>1</i>	<i>1</i>
Семестр	<i>1</i>	<i>1</i>
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	<i>год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>15 год.</i>	<i>год.</i>
Лабораторні заняття	<i>год.</i>	<i>год.</i>
Самостійна робота	<i>90 год.</i>	<i>год.</i>
Індивідуальні завдання	<i>год.</i>	<i>год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання:	<i>год.</i>	<i>год.</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Стратегічне управління»: сформувати здатність досліджувати та розв'язувати складні проблеми стратегічного управління, його інституційного та організаційного забезпечення в системі публічного управління та адміністрування.

Завданнями дисципліни є:

– формування навичок з прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах суспільного розвитку, що потребує застосування стратегічних підходів для цілей управління у публічній сфері;

- надання відомостей про застосування різних концепцій стратегії для цілей управління у публічній сфері;
- ознайомлення з різноманітними методами стратегічного управління;
- формування навичок із зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, знань та пояснень щодо прийняття необхідних управлінських рішень у публічній сфері, забезпечення ефективної взаємодії (комунікації) між різними групами суб'єктів публічного управління;
- формування навичок із результативної та ефективної інформаційно-комунікативної взаємодії суб'єкту та об'єкту управління із зовнішнім і внутрішнім середовищем, створення та супроводження сприятливого зовнішнього та внутрішнього клімату щодо забезпечення реалізації стратегії розвитку публічної сфери (або її складової);
- формування навичок із консультування та надання роз'яснень і рекомендацій фізичним і юридичним особам з питань функціонування суб'єктів і об'єктів публічної сфери, цінностей, цілей, стратегій, шляхів їх реалізації, діяльності органів публічного управління тощо;
- формування навичок із оцінювання організаційного та управлінського контекстів в різних секторах публічної сфери;
- формування навичок із застосування методів координації в умовах багаторівневого управління;
- формування навичок із застосування при вирішенні проблем публічного сектору ціннісних та історичних контекстів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- механізми, методи та інструменти стратегічного планування та управління змінами;
- сутність стратегічного управління, особливості застосування стратегічного планування, моделі та методи стратегічного прогнозування розвитку, системного підходу до формування стратегій у публічній сфері;
- сучасні філософські та теоретичні засади публічного управління;
- теоретичні положення, методології публічного управління та як мультидисциплінарної теорії й дотичних до неї предметних галузей і дисциплін;
- сутність соціальних, політичних і економічних подій, проблем і складних задач публічної сфери, а також впливи та ризики зовнішнього (у тому числі глобалізаційних процесів і забезпечення національної безпеки) та внутрішнього середовищ;
- механізми взаємодії та розподілу повноважень між різними рівнями управління;
- сутність багаторівневого управління та мережевих структур;
- теорії та моделі прийняття управлінських рішень та можливості їх застосування у публічній сфері;
- загальні вимоги при формулюванні рішень у публічній сфері;
- сутність територіальних впливів при прийнятті управлінських рішень;

- основи методології досліджень у публічному управлінні;
- особливості емпіричних та теоретичних методів дослідження;
- методи кількісного аналізу.

вміти:

- розробляти стратегічні плани у публічній сфері, визначати стратегічні цілі, формулювати стратегічне бачення вирішення суспільних проблем розвитку;
- критично осмислювати проблемні питання стратегічного управління у публічній сфері;
- усвідомлювати систему динамічного стратегічного менеджменту та основні напрями формування стратегічної держави;
- аналізувати розвиток управлінських процесів у публічній сфері, ідентифікувати проблеми та обґрунтовувати необхідність їх вирішення, добирати для цього необхідну та релевантну кількісну і якісну інформацію, робити обґрунтовані та неупереджені висновки;
- застосовувати теоретичні положення, методології публічного управління;
- виконувати управлінські функції, у тому числі керівника, у суб'єктах публічної сфери;
- адаптувати міжнародно визнані стандарти публічного управління;
- організовувати та забезпечувати ефективну діяльність адміністрації суб'єкта публічної сфери;
- виробляти, легітимізувати та реалізовувати публічну політику (з урахуванням питань національної безпеки), а також проводити оцінювання та аудит;
- створювати та / або модернізувати систему управління публічною сферою (або її складовою чи об'єктом управління);
- застосовувати ефективні форми і результативні методи публічного управління;
- використовувати різноманітні моделі прийняття рішень у публічній сфері;
- управляти різноманітними проектами, організовувати публічно-приватне партнерство при вирішенні проблем у публічній сфері;
- застосовувати методологію врахування територіальних впливів при прийнятті управлінських рішень;
- самостійно проводити прикладні дослідження з вирішення складних задач і проблем публічного управління;
- володіти методологією та методами наукового дослідження, наукового обґрунтування стратегій розвитку публічної сфери (або її складової), відповідних програм і проектів та забезпечення результативної та ефективної діяльності суб'єкту управління;
- використовувати дослідницькі методи та технології;
- аналізувати та тестувати різноманітними методами рішення, що приймаються у публічній сфері.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
повного терміну денної (заочної форми навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	тижні	денна форма							усього	Заочна форма				
		усього	у тому числі					усього		у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.			л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Стратегічне планування та управління змінами														
Тема 1. Теорія та методологія стратегічного управління у публічній сфері. Стратегії змін		15	2				13		2	2				
Тема 2. Технології розробки та реалізації стратегії. Публічний аудит		15	2	2			11		2	2				
Змістовий модуль 2. Публічне управління. Багаторівневе управління														
Тема 1. Теоретичні засади публічного управління. Філософія та історія публічного управління		15	2	2			11		2					
Тема 2. Напрями змін в публічному управлінні		15		2			13		2					
Тема 3. Інституалізація багаторівневого управління		15	2	2			11			2				
Змістовий модуль 3. Прийняття рішень в публічному управлінні														
Тема 1. Основні моделі прийняття рішень		15	2	2			11		2					
Тема 2. Методи розробки та прийняття рішень. Оцінювання управлінських рішень. Управління проектами		15	2	2			11			2				
Змістовий модуль 4. Дослідження у публічній сфері. Кількісний аналіз та емпіричні методи														
Тема 1. Методологія та наукові методи дослідження		7	2	1			4			2				
Тема 2. Вибір та обробка інформації. Методи кількісного (математично-статистичного) аналізу		8	1	2			5		2					
Усього годин		120	15	15			90	120						
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в робочому навчальному плані)														
Усього годин		120	15	15			90	120						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Технології розробки та реалізації стратегії	2
2	Філософія та історія публічного управління	2
3	Напрями змін в публічному управлінні	2
4	Інституалізація багаторівневого управління	2
5	Основні моделі прийняття рішень	2
6	Методи розробки та прийняття рішень	2
7	Наукові методи дослідження	1
8	Вибір та обробка інформації. Методи кількісного (математично-статистичного) аналізу	2

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Контрольні питання

1. Розкрийте суть та необхідність стратегічного планування в організації.
2. Окресліть етапи стратегічного планування.
3. Розкрийте сутність стратегічного планування на центральному рівні.
4. Охарактеризуйте основні документи, що визначають завдання стратегічного планування на центральному рівні.
5. З чого формується Національна система стратегічного планування регіонального розвитку.
6. Окресліть складові стратегічного менеджменту та охарактеризуйте їх.
7. Розкрийте характерні особливості концепції стратегічного управління.
8. Охарактеризуйте види стратегій.
9. Що повинен містити план дій з реалізації стратегії.
10. Розкрийте суть оцінювання в стратегічному управлінні.
11. Дайте характеристику індикаторам результативності та ефективності реалізації стратегії.
12. Поясніть мету публічного аудиту та його основні завдання.
13. Розкрийте суть публічного управління, його основних функцій.
14. Дайте характеристику основним елементам системи публічного управління.

15. Розкрийте суть та основні принципи управління в межах концепції належного врядування.
16. Дайте коротку характеристику типів управління у нових концепціях публічного управління.
17. Дайте характеристику сталого розвитку суспільства та держави.
18. Розкрийте суть публічних послуг та перерахуйте суб'єкти, що їх надають.
19. Розкрийте поняття “сервісна держава”.
20. Охарактеризуйте модель управління в Європейському Союзі.
21. Окресліть основні особливості інституційної моделі багаторівневого управління в Європейському Союзі.
22. Дайте характеристику органам, які представляють наднаціональний рівень європейського управління.
23. Коротко опишіть розподіл компетенцій між Європейським Союзом та державами-членами.
24. опишіть принципи функціонування Структурних фондів на регіональному (місцевому) рівні управління в ЄС.
25. Дайте характеристику основних моделей процесу прийняття рішень.
26. Охарактеризуйте нормативні, дескриптивні та прескриптивні моделі прийняття рішень.
27. Окресліть основні засади теорії “багатомірної корисності” (MAUT).
28. Окресліть основні засади стратегії обмеженої раціональності.
29. Охарактеризуйте раціональний метод ухвалення рішень “витрати-вигоди”.
30. Наведіть основні класифікації інформації.

8. Методи навчання.

Під час викладання дисципліни “Стратегічне управління” використовується лекційно-практична методика навчання, в яку входять методи навчання класифіковані за: *джерелами знань* (словесні, наочні, практичні, а саме: лекція, інструктаж, навчальна дискусія, дебати, прес-метод, демонстрація, ілюстрація, спостереження, відеометоди, навчальна праця, методи індукції, дедукції, аналізу, синтезу, case-stady та ін.); *характером логіки пізнання; рівнем самостійності розумової діяльності* (проблемний виклад, частково-пошуковий, дослідний тощо); *рівнем проблемності засвоєння знань та включеності студентів у творчу діяльність* (пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний, методи контролю і самоконтролю, такі як: методи усного та письмового контролю, тестового контролю, самоконтролю та ін.); *дидактичними цілями* (методи набуття нових знань, формування умінь і навичок та застосування знань на практиці, перевірки й оцінки знань, умінь і навичок, зокрема: метод цілепокладання, імітаційно-рольове відтворення життєвих ролей і ситуацій, планування тощо).

9. Форми контролю.

Поточний контроль знань слухачів *денної та зоочної форм навчання* з дисципліни “Стратегічне управління” проводиться у формах:

- 1) усного опитування на практичних заняттях;

- 2) виконання поточних контрольних робіт;
- 3) захисту підготовленого звіту з ІНДЗ;
- 4) бліц-опитування.

Модульний контроль за тематикою змістових модулів за тестовими технологіями.

Підсумковий семестровий контроль у формі:

- письмового іспиту – для слухачів *денної форми навчання*;
- письмового іспиту – для слухачів *зоочної форми навчання*.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Стратегічне управління” визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту: за навчальну роботу – до 70 балів; іспит – до 30 балів; всього – до 100 балів.

Оцінка рівня отриманих теоретичних знань та практичних навичок за шкалою університету здійснюється на основі модульно-рейтингової системи контролю знань і передбачає стимулювання систематичної, ритмічної самостійної роботи слухачів магістратури, підвищення об’єктивності оцінки їхніх знань, визначення рейтингу магістрів, запровадження здорової конкуренції між ними у навчанні і розвитку творчих здібностей. Модульно-рейтинговий контроль здійснюється на основі попередньо визначених змістовних модулів, які є логічно завершеними частинами теоретичного та практичного навчального матеріалу за окремими етапами вивчення дисципліни.

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання студента відбувається згідно положення “Про екзамени та заліки у НУБіП України” від 20.02.2015 р. протокол № 6 з табл. 1.

Оцінка національна	Оцінка ЄКТС	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 – 89
	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74 – 81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 – 73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 63

Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35 – 59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01 – 34

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

12. Рекомендована література

Основні джерела:

1. Безверхнюк Т. М. Європейські стандарти врядування на регіональному рівні: монографія / Т. М. Безверхнюк, С. Є. Саханенко, Е. Х. Топалова ; за заг. ред Т. М. Безверхнюк – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2008.
2. Балабаєва З. В. Демократичне врядування: поняття та сутність / З. В. Балабаєва // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. – Вип. 3 (31) – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2007.
3. Запровадження стратегічного планування в Україні : зб. документів і матеріалів / укл. Валерій Тертичка. – К. : К.І.С., 2004.
4. Класифікація загальнонаукових методів досліджень / Енциклопедія державного управління [Текст] : у 8 т. / наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.] ; Національна академія державного управління при Президентові України. – К. : НАДУ, 2011. Т. 2. – С. 320–321.
5. Мартиненко В. Демократичне врядування: проблеми теорії і практики / В. М. Мартиненко // Публічне управління: теорія та практика : зб. наук. пр. Асоціація докторів наук з державного управління. – № 1. – Х. : ДокНаукДержУпр., 2010.
6. Методологія системного підходу та наукових досліджень : опорний конспект лекцій / І. М. Грищенко // навч.-методичн. видання. – ВІКТ ВП НУБіП України “БАТІ”, 2015. – 123 с.
7. Методи наукових досліджень в державному управлінні / Енциклопедія державного управління [Текст] : у 8 т. / наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.] ; Національна академія державного управління при Президентові України. – К. : НАДУ, 2011. Т. 2. – С. 320–321.
8. Методологія наукових досліджень [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.galsite.at.ua>
9. Общеєвропейские организации. – Режим доступа : <http://www.mid.ru/bdomp/sbor.nsf/>
10. Пахаренко-Андерсон А. Промисловий зразок Європейського Союзу / А. Пахаренко-Андерсон // Інтелектуальна власність [Електронний ресурс]. –

2012. – № 6. – Режим доступу : <http://www.intelvlas.com.ua/2011-01/12201-antonina-pakharenkoanderson-promislovi-zrazok>.
11. Питерс Б. Г. Глобализация, управление и его институты [Электронный ресурс] / Б. Г. Питерс. – Режим доступа: <http://www.strana-oz.ru/2004/2/globalizaciya-upravleniei-ego-instituty>.
 12. Реформа публічного управління в Україні: виклики, стратегії, майбутнє: Монографія / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; відп. редактор І.А.Грицяк. – К. : “К.І.С.”, 2009. – 240 с.
 13. Сурмін Ю. П. Методологія аналізу ситуацій (Case study) / Ю. П. Сурмін. – К. : Центр інновації і розв., 1999. – 53 с.
 14. Сурмін Ю. П. Теорія систем і системний аналіз : навч. посібник / Ю. П. Сурмін. – К. : МАУП, 2003. – 243 с.
 15. Стратегічне програмно-цільове планування процесів соціально-економічного розвитку України : наук.-метод. посіб. / за заг. ред. В. П. Горбуліна. – К. : Євроатлантикінформ, 2006.
 16. Шаров Ю. П. Стратегічне планування в муніципальному менеджменті: концептуальні аспекти : монографія / Ю. П. Шаров. – К. : Вид-во УАДУ, 2001.
 17. Шаров Ю. П. Європейські стандарти публічного управління: проєкція на муніципальний рівень / Ю. П. Шаров, І. А. Чикаренко // Державне управління та місцеве самоврядування. – Вип. 1 (4) Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2010.
 18. European Agency for Safety and Health at Work [Elektronic resource] // Access mode: <http://www.hsepeople.com/forum/topic/1127>
 19. http://pidruchniki.com/12281128/menedzhment/otsinka_sistemi_strategichnogo_menedzhmentu_organizatsiyi

Додаткові джерела:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. — К. ; Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2007;
2. Методологія системного підходу та наукових досліджень [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua>
3. Петров В. Використання міжнародних і регіональних систем охорони прав на товарні знаки в інтересах національних виробників [Електронний ресурс] / В. Петров. – Режим доступу: <http://patent.km.ua/ukr/articles/i394>.
4. Стрежнева М. “Трансправительственные сети” в ЕС / М. Стрежнева // Международные процессы: Журнал теории международных отношений и мировой политики, 2012. – № 1 (28). – янв. – апр. – С. 2.
5. European Governance. A White Paper.— Brussels : Commission of the European Communities, 2001.
6. Kenis P. Policy Networks and Policy Analysis: Scrutinizing a New Analytical Toolbox / P. Kenis, V. Schneider // Policy Network: Empirical Evidence and Theoretical Considerations [Text] / Marin Bernd and Renate Mayntz (eds.). – Frankfurt : Campus Verlag, 1991. – 176 p.
7. Rhodes R. A. W. Understanding Governance: Policy Networks, Governance, Reflexivity and Accountability / R. A. W. Rhodes. — Buckingham : [s. n.], 1999.
8. <http://www.registerbrandeurope.ru/component/content/article/>